

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 79/08-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. septembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti Z. H., K., zastúpenej advokátkou JUDr. Ľ. V., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 44/01, za účasti Okresného súdu Košice - okolie, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Z. H. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 44/01 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice - okolie p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 44/01 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Z. H. priznáva finančné zadostučinenie v sume 60 000 Sk (slovom šesťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Košice - okolie p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice - okolie je p o v i n n ý uhradiť Z. H. trovy konania v sume 6 732 Sk (slovom šesťtisíc sedemstotridsať dva slovenských korún) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. L. V., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 79/08 z 28. februára 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Z. H. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice - okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 44/01 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala 13. februára 2001 okresnému súdu žalobu o vypratanie pozemku.

Sťažovateľka uviedla, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo konanie vo veci právoplatne skončené.

V sťažnosti sa sťažovateľka domáhala, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a súčasne žiadala, aby ústavný

súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal jej finančné zadost'učinenie v sume 100 000 Sk, ako aj úhradu trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. V 159/08 doručeným ústavnému súdu 5. augusta 2008, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Vec napadla na tunajší súd dňa 13. 2. 2001 a predmetom sporu je vypratanie pozemku... vo veci sa pravidelne koná a ak aj by bolo posúdené, že v konaní vznikli prietahy, tieto boli spôsobilé ustanovením súdnych znalcov z dôvodu posúdenia a určenia úlohy súdnym znalcom, vzhľadom na technickú zložitosť oporného múra medzi nehnuteľnosťami účastníkov konania.“

K vyjadreniu okresného súdu zaujala stanovisko sťažovateľka v podaní doručenom ústavnému súdu 16. septembra 2008, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Čo sa týka vyjadrenia OS Košice - okolie, v tomto vyjadrení sa rovnako len konštatujú jednotlivé úkony a s nimi spojené dátumy a čo sa týka uvedenia skutočnosti, že prietahy vznikli z dôvodu nutnosti nariadenia znaleckého dokazovania, nakoľko sa jedná o technicky zložitý problém, uvádzame, že je pravdou, že bez takéhoto znaleckého posudku sa nedá ukončiť tento súdny spor, avšak domnievame sa, že aj v tomto prípade neboli využité všetky možnosti na zabezpečenie rýchleho konania vo veci samej.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 11 C 44/01 ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania:

- 13. februára 2001 bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľky, ktorou sa domáhala vypratania pozemku,

- 29. mája 2001 zákonná sudkyňa oznámila podpredsedovi okresného súdu, že vzhľadom na to, že jej manžel bol v minulosti poverený sťažovateľkou vyriešiť spor mimosúdnou cestou, mohli by byť pochybnosti o jej nezaujatosti,

- 5. júna 2001 bol spis predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), aby posúdil a rozhodol otázku zaujatosti zákonnej sudkyne,

- krajský súd uznesením sp. zn. 12 Nc 40/01 z 18. júna 2001 doručeným okresnému súdu 20. júna 2001 rozhodol, že zákonná sudkyňa je vylúčená z konania a rozhodovania vo veci,

- okresný súd 26. júna 2001 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý bol uhradený 20. júla 2001,

- pojednávanie (nariadené 26. marca 2002) uskutočnené 23. mája 2002 bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia termínu ohliadky na mieste samom,

- okresný súd 16. augusta 2002 nariadil vykonanie ohliadky na mieste samom na 20. september 2002, na ktorej bol prítomný odporca a manžel sťažovateľky; po vykonaní ohliadky bol prijatý záver, že bude potrebné v konaní ustanoviť súdneho znalca,

- 6. augusta 2003 okresný súd nariadil pojednávanie na 3. november 2003; toto pojednávanie bolo prerušené „*podľa § 110 O. s. p.*“ z dôvodu neúčasti sťažovateľky, jej právneho zástupcu a odporcu, ktorí mali predvolanie riadne vykázané,

- 4. novembra 2003 bolo zákonnej sudkyňi predložené podanie právnej zástupkyne sťažovateľky doručené okresnému súdu 31. októbra 2003 (s nesprávne označeným číslom konania), v ktorom právna zástupkyňa sťažovateľky ospravedlnila svoju neúčasť na pojednávaní 3. novembra 2003 z dôvodu kolízie s pojednávaním na Okresnom súde Humenné, žiadala o určenie náhradného termínu pojednávania a zároveň oznámila, že *„nebola oboznámená s termínom pojednávania, tento jej oznámila navrhovateľka 30. októbra 2003“*,

- 12. novembra 2003 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu z 3. novembra 2003, ktorým bolo konanie prerušené,

- 19. novembra 2003 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľky, v ktorom žiadala, *„aby jej podanie z 12. novembra 2003 súd považoval iba za žiadosť o pokračovanie vo vyššie uvedenom konaní a nie za odvolanie proti uzneseniu zo dňa 3. 11. 2003“*,

- 24. novembra 2003 okresný súd nariadil termín pojednávania na 10. február 2004, ktoré sa neuskutočnilo, pretože prítomná bola iba právna zástupkyňa sťažovateľky; okresný súd pojednávanie odročil „na deň 31. 3. 2004 o 9:30 na mieste samom“,
- 20. apríla 2004 okresný súd nariadil pojednávanie na 22. jún 2004; uvedený termín pojednávania bol z dôvodu práceneschopnosti sudkyne „preročený“ na 21. september 2004,
 - pojednávanie uskutočnené 21. septembra 2004 bolo odročené na neurčito s tým, že bude nariadené znalecké dokazovanie znalcom z odboru pozemných stavieb – statiky,
 - uznesením z 21. septembra 2004 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru stavebníctva – statiky a určil predložiť znalecký posudok „v lehote 60 dní od právoplatnosti uznesenia pod následkami poriadkových opatrení podľa § 53 OSP“,
 - ustanovený súdny znalec podaním doručeným okresnému súdu 1. októbra 2004 oznámil, že nie je oprávnený vypracovať požadovaný znalecký posudok, pretože nie je znalcom z odvetvia statiky, a že podľa jeho názoru vo veci by mal byť vypracovaný znalecký posudok znalcom z odvetvia statiky stavebných konštrukcií,
 - 8. októbra 2004 sťažovateľka zaplatila zálohu 5 000 Sk na vypracovanie požadovaného znaleckého posudku,
 - okresný súd uznesením z 9. marca 2005 zrušil ustanovenie pôvodného súdneho znalca a ustanovil nového súdneho znalca, ktorému ponechal pôvodnú 60-dňovú lehotu na vypracovanie znaleckého posudku pod následkami poriadkových opatrení podľa § 53 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“),
 - 2. júna 2005 súdny znalec predložil okresnému súdu znalecký posudok č. 14/2005 spolu s vyúčtovaním za jeho vypracovanie,
 - okresný súd uznesením z 1. augusta 2005 priznal súdnemu znalcovi odmenu, ako aj náhradu hotových výdavkov a náhradu za stratu času v súvislosti s predloženým znaleckým posudkom,
 - okresný súd 1. augusta 2005 dal pokyn na doručenie znaleckého posudku účastníkom konania s tým, aby sa k nemu v lehote 15 dní písomne vyjadrili a v lehote 20 dní označili dôkazy, ktoré treba vykonať,
 - 21. augusta 2005 okresný súd nariadil pojednávanie na 17. október 2005,

- 14. októbra 2005 bolo okresnému súdu doručené podanie právnej zástupkyne sťažovateľky, v ktorom ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní nariadenom na 17. október 2005 z dôvodu kolízie s pojednávaním nariadeným na Okresnom súde Spišská Nová Ves,

- na pojednávanie uskutočnené 17. októbra 2005 sa nedostavila sťažovateľka ani jej právna zástupkyňa napriek tomu, že predvolanie bolo riadne vykázané (právna zástupkyňa prevzala zásielku 5. augusta 2005); okresný súd pojednávanie odročil na 14. február 2006 s tým, že *„opätovne pod hrozbou poriadkovej pokuty a predvedenia bude predvolaná právna zástupkyňa žalobkyne (sťažovateľky, pozn.) so žiadosťou o zabezpečenie účasti navrhovateľky“* a ďalej bude predvolaný súdny znalec,

- pojednávanie nariadené na 14. február 2006 okresný súd odročil na neurčito z dôvodu práceneschopnosti sudkyne,

- 15. marca 2006 okresný súd nariadil pojednávanie na 4. september 2006, na ktorom bol vypočutý ustanovený súdny znalec; okresný súd toto pojednávanie odročil na neurčito s tým, že na žiadosť právnej zástupkyne sťažovateľky bude vo veci nariadené ďalšie znalecké dokazovanie,

- podaniami doručenými okresnému súdu 24. januára 2007 a 12. marca 2007 sa sťažovateľka domáhala doručenia uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania v zmysle záverov z pojednávania uskutočneného 4. septembra 2006,

- okresný súd uznesením zo 7. mája 2007 nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru stavebníctva – projektovanie nehnuteľností; na predloženie znaleckého posudku určil lehotu 60 dní od doručenia spisového materiálu,

- záznamom z kontroly spisu vykonanej 15. mája 2007 podpredsedníčka okresného súdu upozornila zákonnú sudkyňu na priesťahy v období od 4. septembra 2006 do 7. mája 2007 s tým, *„aby sa ďalej vo veci konalo bez priesťahu“*,

- 17. mája 2007 sťažovateľka predložila okresnému súdu žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že je nezamestnaná a od 3. novembra 2006 je evidovaná na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny,

- 3. júla 2007 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby v lehote 10 dní predložila požadované doklady v súvislosti s podanou žiadosťou o oslobodenie od súdneho poplatku,

- 3. augusta 2007 sťažovateľka zaplatila zálohu 6 000 Sk na vypracovanie požadovaného znaleckého posudku,
- okresný súd uznesením z 22. augusta 2007 nepriznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov,
- spis bol 2. októbra 2007 zaslaný ustanovenému súdnemu znalcovi, ktorý ho 15. októbra 2007 vrátil s odôvodnením: „*vzhľadom na to, že v súčasnosti som trvale mimo Košíc, nemôžem v predmetnej veci spracovať znalecký posudok, a preto spis vraciam OS Košice - okolie*“,
- okresný súd uznesením zo 17. októbra 2007 ustanovil vo veci ďalšieho súdneho znalca z odboru stavebníctva – projektovanie stavieb,
- sťažovateľka podaním doručeným okresnému súdu 24. januára 2008 žiadala informáciu, „*či znalec požiadal o predĺženie lehoty, resp. v akej lehote môžeme očakávať znalecký posudok*“,
- okresný súd prípisom z 11. februára 2008 zaslal predmetný spis ustanovenému súdnemu znalcovi, ktorý podaním doručeným okresnému súdu 27. februára 2008 požiadal o súhlas s prizvaním konzultanta na riešenie parciálnych problémov statiky; okresný súd so žiadosťou znalca súhlasil,
- súdny znalec 7. mája 2008 doručil okresnému súdu znalecký posudok č. 5/2008 spolu s vyúčtovaním,
- okresný súd uznesením zo 7. mája 2008 priznal znalcovi odmenu a náhrady hotových výdavkov a strateného času za predložený znalecký posudok,
- 9. mája 2008 okresný súd zaslal účastníkom konania znalecký posudok s tým, aby sa k nemu vyjadrili v lehote 20 dní, a zároveň nariadil pojednávanie na 10. jún 2008,
- pojednávanie uskutočnené 10. júna 2008 okresný súd odročil na 12. september 2008 s tým, že zaviazal sťažovateľku, aby v lehote 30 dní od pojednávania doručila v písomnej forme „*presné znenie žalobného petitu tak, aby ho bolo možné žalovanému v dostatočnom časovom predstihu aj fyzicky doručiť*“,
- podaním doručeným okresnému súdu 10. júla 2008 sťažovateľka predložila návrh na pripustenie zmeny žaloby „*v zmysle novej formulácie*“ jej petitu.

Ústavný súd na okresnom súde zistil, že 12. septembra 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 25. november 2008. Okresný súd na pojednávaní rozhodol uznesením o zmene v osobe žalovaného, ktoré sa v súčasnosti doručuje účastníkom konania.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania prebiehajúceho na okresnom súde je rozhodovanie o žalobe sťažovateľky o vypratanie pozemku, ktorá bola v priebehu konania najmä na základe predložených znaleckých posudkov zmenená tak, že sťažovateľka sa napokon po vyslovení súhlasu okresného súdu domáha vybudovania opornej steny na pôvodnej hranici so susedným pozemkom.

Z právneho hľadiska nejde o zložitú vec, avšak vzhľadom na nutnosť posúdenia podmienok technickej realizácie oporného múra na hranici pozemkov účastníkov konania, ktorá vyvolala potrebu vypracovania znaleckých posudkov pred samotným rozhodnutím, treba priznať prerokúvanej veci určitú mieru skutkovej zložitosti. Týmto konštatovaním však podľa názoru ústavného súdu nie je možné ospravedlniť obdobia nečinnosti okresného súdu vyhodnotenú na inom mieste tohto nálezu.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, bolo správanie s'ťažovateľky ako účastníčky konania.

Hoci okresný súd v prípade dvoch pojednávanií (3. novembra 2003 a 17. októbra 2005) z dôvodu neospravedlnenej neúčasti právnej zástupkyne s'ťažovateľky v prvom prípade konanie prerušil a v druhom konanie odročil, z predloženého spisu okresného súdu vyplýva, že v oboch prípadoch zákonná sudkyňa nemala na pojednávanií k dispozícii písomné ospravedlnenia neúčasti právnej zástupkyne na pojednávaniach, aj keď tieto boli okresnému súdu doručené ešte pred uskutočnením pojednávanií (v prvom prípade bolo na ospravedlnení uvedené nesprávne číslo konania).

Ústavný súd konštatuje, že v súvislosti s priet'ahmi v konaní neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by bolo potrebné pripísať na ťarchu s'ťažovateľky.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 44/01, pričom vzniknuté priet'ahy posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti daného prípadu.

V doterajšom priebehu konania ústavný súd zistil viaceré obdobia nečinnosti okresného súdu v trvaní niekoľkých mesiacov. Išlo o tieto obdobia:

- od 20. júla 2001 (bol zaplatený súdny poplatok) do 26. marca 2002 (okresný súd nariadil termín pojednávania),

- od 20. septembra 2002 (uskutočnila sa ohliadka na mieste samom) do 6. augusta 2003 (okresný súd nariadil termín pojednávania),

- od 1. októbra 2004 (oznámenie súdneho znalca, že nie je oprávnený vypracovať znalecký posudok) do 9. marca 2005 (ustanovenie nového súdneho znalca),

- od 4. septembra 2006 (pojednávanie bolo odročené za účelom ustanovenia súdneho znalca) do 7. mája 2007 (okresný súd nariadil znalecké dokazovanie a ustanovil súdneho znalca). Na nečinnosť v konaní v tomto období zákonnú sudkyňu písomne upozornila aj podpredsedníčka okresného súdu.

Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu v doterajšom priebehu napadnutého konania predstavuje takmer tri roky.

Ústavný súd však na základe oboznámenia sa so súvisiacim súdnym spisom zistil, že napadnuté konanie je poznačené predovšetkým nesústredenosťou a neefektívnosťou postupu okresného súdu v súvislosti so znaleckým dokazovaním. Uvedené konštatovanie vyplýva najmä z toho, že okresný súd už 20. septembra 2002 po uskutočnenej ohliadke na mieste samom vyslovil, že „*bude potrebné ustanoviť znalca*“, ale k samotnej realizácii tohto kroku pristúpil 21. septembra 2004, teda až po dvoch rokoch.

V ďalšom priebehu konania okresný súd ustanovil znalca uznesením zo 17. októbra 2007, avšak až po doručení žiadosti sťažovateľky z 24. januára 2008 smerujúcej k zisteniu, či znalec požiadal o predĺženie lehoty na predloženie znaleckého posudku, okresný súd 11. februára 2008 zaslal znalcovi súdny spis za účelom vypracovania znaleckého posudku.

Uvedené svedčí o tom, že okresný súd pri znaleckom dokazovaní nepostupoval dostatočne sústredene a efektívne a nevyužil poriadkové opatrenia v zmysle § 53 OSP.

Na tieto skutočnosti poukázala aj sťažovateľka vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu k sťažnosti.

Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre už uviedol, že: „Všeobecný súd vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby čo najskôr odstránil ten stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zveruje (vrátane poriadkových opatrení v zmysle § 53 OSP), aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi. Všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku.“ (napr. III. ÚS 111/01, III. ÚS 56/02).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 44/01 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

IV.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza s'ťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

S'ťažovateľka žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk z dôvodov, ktoré uviedla v s'ťažnosti. Okrem iného poukázala na to, *„že v súčasnosti už uplynulo skoro 7 rokov od podania jej žaloby na súd, pričom do dnešného dňa vo veci nebolo rozhodnuté a reálny stav na pozemku je naďalej zhoršujúci sa, brániaci riadnemu a nerušenému výkonu vlastníckeho práva“*.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen deklarovanie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho

porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 11 C 44/01 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 60 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní vednom ústavným súdom advokátkou JUDr. E. V. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2007, ktorá bola 19 056 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 3 176 Sk (za jeden úkon právnej služby) a 2 x 190 Sk režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 6 732 Sk.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2008